

Sosiaali- ja terveysministeriö
STM 004:00/2017

AI FI 20/2017

27.4.2017

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO

Hietaniemenkatu 7 A

00100 Helsinki

P: 09 5860 440

E: amnesty@amnesty.fi

F: 09 5860 4460

W: www.amnesty.fi

Amnesty International Suomen osaston lausunto luonnoksesta: Hallituksen esitys eduskunnalle uudeksi turvakotilaki

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on yli 7 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Järjestö on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnesty Suomen osasto on kampanjoinut yli kymmenen vuotta naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan ja sen puolesta, että naisiin kohdistuva väkivalta tunnustetaan ja tunnustetaan ihmisoikeusloukkaukseksi.

Amnesty International kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta asiasta. Lausunnon kohteena olevassa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi turvakotilaki. Esitysluonnoksen tavoitteena on turvakotipalvelujen rahoitusta ja sopimus- ja johtamiskäytäntöjä koskevien periaatteiden selkiyttäminen. Muutoksia ehdotetaan kuitenkin samalla tehtäväksi myös turvakotipalveluihin oikeutettujen henkilöiden alaan. Esitysluonnoksessa turvakotipalvelut rajataan nykyistä selvemmin vain lähisuuhdeväkivallan uhreille. Lausunrossamme otamme kantaa erityisesti ehdotettuun rajaukseen, rajauksen perusteluihin ja arvioimme lakiesitystä Istanbulin sopimuksen velvoitteiden ja tavoitteiden näkökulmasta.

1. Yleisiä huomioita luonnostekstin sisällöstä

Amnesty pitää myönteisenä sitä, että luonnoksessa nostetaan esille nykyisten turvakotien ja perhepaikkojen riittämättömyys. Kuten luonnoksessa todetaan, Istanbulin sopimuksen selitysmuistiossa viitataan Euroopan neuvoston suositukseen, jonka mukaan Suomessa tulisi olla noin 500 turvakotipaikkaa¹. Yksin pääkaupunkiseudulla tulisi olla 110 perhepaikkaa, kun niitä on tällä hetkellä 43. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa vuonna 2015 arviolta 1 182 asiakkaalle jouduttiin toteamaan, että turvakodissa ei ole heille tilaa. Suurin osa on ohjattu toiseen turvakotiin, mutta tietoa siitä, minne toisaalle ohjatut asiakkaat ovat päätyneet yhteydenoton jälkeen, ei ole.

---

¹ 2017 Suomessa on 23 turvakotia ja niissä yhteensä 143 perhepaikkaa.

Luonnoksessa tuodaan esille se, miten turvakotien esteellisyys, ahtaus ja turvakodeiksi soveltuvien rakennusten puute vaikeuttaa omalta osaltaan turvakotipaikkojen määrän kasvattamista ja asiakastyötä.

Turvakotipalvelujen jakautuminen maantieteellisesti epätasaisesti on myös seikka, johon luonnoksen tekstissä otetaan kantaa. Turvakotiverkoston laajentaminen niin, että se kattaa koko Suomen vastaten sekä tarvetta että suosituksia, vaatii rahaa. Luonnoksessa tuodaan selkeästi esille valtionrahoituksen kasvattamisen tarve.

On myös positiivista, että luonnoksessa tuodaan esille selviytymisvaiheen tuen tarve turvakotijakson jälkeen. Teksti kertoo, että ”mitään turvakotipalvelun jälkeistä erikoistunutta lähisuhdeväkivallan palvelua ei tällä hetkellä ole maankattavasti tarjolla, vaan avopalvelut ovat pitkälti järjestöjen varassa ja palvelujen rahoitus pohjautuu edelleen rahapeliin tuottoihin”².

1. Ehdotetun lakiesityksen määritelmät eivät vastaa Istanbulin sopimuksen määritelmiä eivätkä sopimuksen tavoitetta

Amnesty on esityksen kanssa samaa mieltä siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksessa on huomioitava palvelujen tarvitsevien erityistarpeet ja luotava rakenteet – jotka mahdollistavat avun ja tuen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreille.

Luonnoksen, ja voimassa olevan lain yksi keskeinen puute on edellä kursivoiden alleviivattu. Ei ole suinkaan merkityksetöntä, mitä käsitteitä lakitekstissä käytetään. Jos naisiin kohdistuvasta väkivallasta ei keskeisissä normatiivisissa teksteissä puhuta, ilmiö jää tunnistamatta ja tunnustamatta myös yhteiskunnan muilla tasoilla, kuten kunnissa. Amnesty selvitti kuntapäättäjiä ja johtavien sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisista toimista vuonna 2016³. Tutkimuksen mukaan kuntapäättäjät tunnistavat keskimäärin heikosti naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiötä ja yleisyyttä. Yksi syy heikkoon ihmisoikeustietämykseen on lähisuhde- ja perheväkivalta-käsitteiden dominoivuus. Tämä heikentää naisiin kohdistuvan väkivallan erityispiirteiden ymmärtämistä ja myös sen sisäistämistä, että eri naisryhmillä on erityistarpeita esimerkiksi tukipalvelujen suhteen⁴. Jos tyyppillisesti naisiin kohdistuvat, monimuotoiset väkivaltailmiöt tyypitetään niin lainsäädännössä, poliittisissa ohjelmissa kuin julkisessa keskustelussakin lähisuhdeväkivallaksi, ei ymmärrystä naisiin kohdistuvan väkivallan tasa-arvo- ja ihmisoikeuslottuvuudesta synny.

Luonnoksen sisältämää esitystä uudeksi turvakotilaiksi perustellaan Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisella yleissopimuksella (Istanbulin sopimus), sen velvoitteilla ja tavoitteilla. Istanbulin sopimus on sisällöllisesti selkeä: naisiin kohdistuva väkivalta on yksi sukupuoleen perustuvan syrjinnän muoto. Sopimuksen tavoitteena on velvoittaa sopimusvaltiot torjumaan kyseinen ihmisoikeusloukkaus tehokkaasti. On aiheellista kysyä, onko Istanbulin sopimuksen sisältöä ja tavoitetta ymmärretty, kun naisiin kohdistuvan väkivallan määritelmää ei lakitekstissä käytetä, eikä avata?

---

² Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle turvakotilaiksi, s. 12.

³ Amnesty'n kuntatutkimus Kuka ottaa vastuun? Naisiin kohdistuva väkivalta ja ihmisoikeusvelvoitteiden toteutuminen kunnissa (2017). Tutkimuksen toteutti Amnesty'n tilauksesta FT, tutkija Satu Lidman yhdessä Amnesty'n työntekijöiden kanssa. Tutkimuksen johtopäätökset: <https://frantic.s3.amazonaws.com/amnesty-fi/2017/02/Vuoden-2016-kuntaselvityksen-tiivistelm%C3%A4-ja-johtop%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset.pdf>. Koko tutkimus luettavissa täältä: <https://frantic.s3.amazonaws.com/amnesty-fi/2017/01/Amnesty-n-kuntaselvitys-naisiin-kohdistuvasta-v%C3%A4kivallasta.pdf>

⁴ Amnesty'n kuntatutkimuksen mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan erityisten riskiryhmien asema suhteessa väkivaltatyön palveluihin on erittäin heikko koko maassa. Ymmärrys siitä, miten ja milloin yksilön kuuluminen yhteen tai useampaan erityisen riskin ryhmään vaikuttaa väkivaltilanteeseen on vähäistä. Erityisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, turvapaikanhakijanaiset sekä heikosti suomea puhuvat naiset ovat vaarassa jäädä heille soveltuvien palvelujen ulkopuolelle. 89,5% vastaajakunnista ei huomionnut vammaisia naisia väkivaltatyön palveluissa.

2. Lakiesityksen luonnoksessa ehdotetuista ulossuljentaperusteista

Toinen, merkittävä ihmisoikeudellinen kysymys, on luonnoksen ehdotus sulkea turvakotipalvelujen ulkopuolelle naisryhmiä, jotka ovat kokeneet väkivaltaa. Esityksen luonnoksen 1 § rajaa turvakotipalvelut vain lähisuhdeväkivallan uhreille.

Luonnostekstissä kerrotaan, että on esitetty, että turvapaikanhakijoilla, paperittomilla ja ihmiskaupan uhreilla tulisi olla pääsy turvakotiin. Lausunnossa erittelemme perustelut jokaisen mainitun ryhmän kohdalla, miksi Amnesty vastustaa lakiesitykseen sisältyvää ulossulkemista.

Ihmiskaupan uhrit turvakotien asiakkaina

Tekstissä perustellaan kahden kappaleen verran, miksi ihmiskaupan uhrit on syytä sulkea turvakotipalvelujen ulkopuolelle, jos heillä ei ole lähisuhdeväkivaltakokemuksia. Esityksessä ihmiskaupan uhreja koskevaa rajausta perustellaan sillä, että ihmiskaupan uhrien auttamiseksi on erillinen auttamisjärjestelmä. Esitysluonnoksessa ei pohdita esitetyn rajauksen vaikutuksia tähän erityisen haavoittuvassa asemassa olevaan uhriryhmään. Esitysluonnoksessa ei myöskään ehdoteta tilalle korvaavaa tai vaihtoehtoista järjestelmää.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä on ohjannut joitakin ihmiskaupan uhreja turvakoteihin, missä uhrit ovat saaneet tarvitsemansa välittömän kriisiavun ennen elämäntilanteen vakauttamista ja sopivien jatkopalveluiden löytämistä. Näille ihmisille turvakotipalveluiden piiriin pääseminen on ollut merkittävä toipumista edistävä elementti. Pääsy turvakotiin mahdollistaa myös sen, että henkilö ylipäättään tunnistetaan ihmiskaupan uhriksi. Tunnistamisen jälkeen ihmiskaupan uhri voidaan saattaa sellaisten palvelujen piiriin, joita hän juuri sillä hetkellä tarvitsee. Nämä molemmat syyt ovat jo riittäviä perusteluja sille, ettei ihmiskaupan uhreja tule sulkea turvakotipalvelujen ulkopuolelle.

Ulossulkemisperusteluna todetaan lisäksi, että turvakodit eivät erityisen hyvin sovellu ihmiskaupan uhrien auttamiseen elleivät uhrit ole samalla myös lähisuhdeväkivallan uhreja.

Ihmiskaupparikos on usein vaiheittain etenevä, uhrin itsemääräämisoikeuden pala palalta murentava prosessi, aivan kuten parisuhteessa tapahtuva väkivaltakin. Ihmiskaupan uhri voi olla näennäisesti vapaa liikkumaan, mutta pelko sitoo hänet hyväksikäyttäjäänsä. Myös tämä pätee parisuhteessaan väkivaltaa kokeviin naisiin: pelko ja muut ristiriitaiset tunteet estävät irrottautumisen. Alistussuhteesta vapautuminen vaatii oman, käänteisen prosessinsa, jonka tavoitteena on uhrin itsemääräämisoikeuden palauttaminen hänelle itselleen. Tiedämme, että parisuhdeväkivaltaa kokevat naiset hakeutuvat turvakotiin ennen lopullista suhteesta irrottautumista usein useita kertoja. Pelon valtaama tila uhrin elämässä pienenee vähän kerrallaan. Myös ihmiskaupan uhrille siteiden katkaiseminen uhrin hyväksikäyttäviin tahoihin voi kestää jonkin aikaa⁵. Esityksessä ihmiskaupan uhrien avun tarve nähdään esityksessä pidempikestoisena kuin lähisuhdeväkivallan uhreilla. Tämä pitää kansallisena ihmiskaupparaportoijana toimivan yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan paikkaansa. On silti hyvä muistaa, että myös lähisuhdeväkivallasta toipuminen voi vaatia pitkän turvakotijakson. Toipumisaika, sekä lähisuhdeväkivaltaa kokeneilla että ihmiskaupan uhreiksi joutuneilla naisilla vaihtelee yksilöllisesti.

Esityksen yksi perustelu on, ettei turvakotien henkilöstöllä aina ole riittävää osaamista ihmiskaupan uhrien auttamiseen. Ongelma on ratkaistavissa esimerkiksi koulutuksella ja sillä, että osalle turvakodeista annettaisiin mahdollisuus erikoistua myös väkivaltaa kohdanneiden ihmiskaupan uhrien auttamiseen.

---

⁵ Lisää parisuhdeväkivallan, seksuaalisen väkivallan ja ihmiskaupan uhrien samankaltaisuudesta artikkelissa Kohti pelotonta maailmaa (Oksanen, 2012, teoksessa Pimppini on valloillaan. Toimittaneet Katja Kettu ja Krista Petäjäjärvi).

Ihmisoikeusperustainen ihmiskaupan auttamisjärjestelmä edellyttää, että ihmiskaupan uhrin avun tarpeeseen vastataan välittömästi. Istanbulin sopimuksen lisäksi Suomen valtiota sitoo Euroopan neuvoston ihmiskaupan vastainen yleissopimus, joka velvoittaa turvaamaan uhreille tietyt sopimuksessa luetellut palvelut (artikla 12). Suomessa turvakodeilla on ollut oma tärkeä asemansa tässä palveluvalikossa.

Pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paperittomat naiset turvakotipalvelujen potentiaaleina käyttäjinä

Lakiesityksen luonnos on niukkasanainen paperittomia naisia ja turvapaikanhakijoita koskien. Luonnostekstissä tuodaan esille se, että asiakkaalle taatun anonymiteetin takia esimerkiksi paperittomuus ei välttämättä tule esiin turvakotiin hakeuduttaessa. Teksti painottaa, että mikäli paperiton ihminen tai turvapaikanhakija on kokenut lähisuhdeväkivaltaa, heillä on yhtäläinen oikeus päästä turvakotiin kuin muillakin lähisuhdeväkivallan uhreilla. Tämä on erinomainen asia, ja vahva viesti lainsäätäjältä: väkivaltapalvelut kuuluvat myös paperittomille⁶.

Paperittomuus ja pakolaisuuteen pakottavat syyt⁷ johtavat tilanteisiin, joissa riski kohdata väkivaltaa kasvaa. Sekä turvapaikkaa hakevat että paperittomat naiset ovat sukupuolensa takia erityisessä riskissä joutua väkivallan kohteiksi niin julkisissa kuin yksityisissä tiloissa. Karkoituksen tai käännätyksen pelossa pienikin kynnyksellä hakea apua voi muodostua liian korkeaksi.

Helsingin Diakonissalaitoksen toteuttaman GEMMA⁸ -hankkeen puitteissa haastateltujen järjestöjen edustajien mukaan sekä paperittomat, liikkuvaan väestöön kuuluvat että turvapaikkaa hakevat naiset jäävät ilman toipumista edistäviä palveluja väkivaltaa kohdatessaan – väkivallan muodosta riippumatta.

Istanbulin sopimus tunnistaa tämän riskin ja ilmiön: artikla 12 edellyttää, että valtion on suunnattava positiivista erityishuomiota haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeiden täyttämiseen ja asetettava uhrien ihmisoikeudet etusijalle. Siksi on erityisen tärkeää ettei turvakotipalveluja rajata lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden erioikeudeksi – tämä voi johtaa siihen etteivät kaikkein haavoittuvimmat naisryhmät löydä palveluiden piiriin lainkaan.

Kodittomat naiset turvakotipalvelujen tarvitsijoina

Kodittomien naisten haastatteluissa vuonna 2007⁹ tuli selkeästi esille se, että parisuhteessa tai perheenjäsenten taholta koettu väkivalta oli monen haastatellun kuvauksissa jatkuvaa, arkista, mutta yhtäkaikki rikkovaa. Tuntemattoman tekijän väkivalta sen sijaan oli poikkeus, jota pohdittiin ja jonka julkittuomista poliisille tai muille viranomaisille ei pidetty häpeällisenä tai vaikeana. Päihde- ja mielenterveyspalveluissa, joihin kodittomat naiset oli ohjattu, sekä katu- että parisuhdeväkivalta usein sivuutettiin.

Turvakotipalvelujen epäämistä päihde- ja mielenterveysongelmista kärsiviltä naisilta oli perusteltu sillä, että turvakodit olivat pääsääntöisesti lastensuojeluyksiköjä. On totta, että monitarpeisten väkivaltaa kokeneiden

---

⁶ YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien yleissopimus ja Euroopan sosiaalinen peruskirja turvaavat paperittomien oikeuden terveydenhoitoon. Myös muut kansainväliset ihmisoikeussopimukset, ml. Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (CEDAW) lähtökohtana on, että oikeus terveyteen tulee turvata yhdenvertaisesti kaikille valtion lainkäyttöpiirissä oleville henkilöille.

⁷ Istanbulin sopimuksen 12 artiklan 3 kappaletta koskevassa selitysmuistion kohdassa käytetään sanaa 'refugee' yleismerkityksessä, joka viittaa sekä pakolaisstatuksen saaneisiin, sotaa ja vainoa pakeneviin että turvapaikanhakijoihin. Tässä lausunnossa on käytetty pakolais-käsitteen sijaan käsitettä turvapaikanhakija, joka on tarkempi merkityssällöltään ja painottaa turvapaikkaa hakevien naisten erityistä haavoittuvuutta tällä hetkellä suomalaisessa yhteiskunnassa.

⁸ Gender Based Empowerment of Migrant Women through a Multiagency Approach. Hanke on Euroopan komission rahoittama (Oikeudet, tasa-arvo ja kansalaisuus -ohjelma). Hanketta koordinoi italialainen järjestö Gruppo per le Relazioni Transculturali. Tulokset hankkeen piirissä tehdyistä fokusryhmähaastatteluista Suomessa julkaistaan vuoden 2018 aikana.

⁹ Haastattelijoina Pia Oksanen ja Tanja Noponen. Haastattelut toteutettiin Helsingissä Diakonissalaitoksen Salli-kodissa. Haastatteluihin perustuva opinnäytetyö valmistuu 2018.

naisten asuminen turvakodissa vaatii erityistä osaamista. Jos turvakotipalvelut rajataan vain lähisuhdeväkivaltaa kokeneille on vaarana, että nämä naiset, joilla on kokemuksia sekä katu- että lähisuhdeväkivallasta, eivät saa niitä palveluja, jotka heille kuuluvat.

3. Luonnosesityksen ihmisoikeusperustasta – Istanbulin sopimuksesta

Uutta turvakotilakia perustellaan Euroopan neuvoston naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisella yleissopimuksella, joka tunnetaan nimellä Istanbulin sopimus. Sopimuksen analyysi on kristallinkirkas: tyypillisesti naiseen kohdistuvaa väkivaltaa tuottavat sukupuolten epätasa-arvoiset valtasuhteet. Istanbulin sopimuksen tavoitteena on sen artiklan 1 mukaisesti suojella naisia kaikilta väkivallan muodoilta ja edistää kaikkien naisten syrjinnän muotojen poistamista eli edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa yhtenä väkivallan vastaisena keinona.

Sopimuksen 3 artikla listaa erilaiset naiseen kohdistuvan väkivallan muodot. Naiseen kohdistuvan väkivallan lisäksi sopimus sisältää perhe- ja lähisuhdeväkivallan sukupuolineutraalin määrittelyn. Huolimatta sukupuolineutraaliudesta sopimuksen selitysmuistiossa korostetaan, että myös lähisuhdeväkivalta kohdistuu epäsuhtaisesti juuri naiseen. Sopimuksen artikla 22 sisältää velvoitteen tuottaa nais erityisiä tukipalveluja yleisten tukipalvelujen ohella.

Istanbulin sopimuksen inklusiivisuus vähintään yhtä oleellisessa merkityksessä tarkoittaa erityisen haavoittuvien naisryhmien ja muiden erityisryhmien huomioonottamista sopimuksen toimeenpanossa. Eri-tyisryhminä sopimus mainitsee artiklan 12 liittyvässä selitysmuistiossa muun muassa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, paperittomat, prostituoidut, vammaiset, maahanmuuttajataustaiset, huumeidenkäyttäjät ja asunnottomat väkivallan kokijat. Tekstistä käy ilmi, ettei lista ole kattava, vaan luo esimerkin ihmisryhmistä, jotka ovat erityisen haavoittuvassa asemassa eri syistä¹⁰.

Turvakoteja koskeva artikla 23 velvoittaa valtioita järjestämään turvallisen asumisen kaikille niille erilaisen väkivallan uhriksi joutuneille ihmisille, jotka tarvitsevat turvattua asumista. Sopimuksen selitysmuistiossa (kohta 135) täsmennetään, että sopijavaltioiden on pystyttävä vastaamaan eri väkivallan uhriksi joutuneiden erityistarpeisiin¹¹.

4. Amnestyn lausuu lakiesitysluonnoksesta seuraavasti:

Amnestyn näkemys on, että lakiluonnoksessa ehdotettu rajaus, jonka mukaan oikeus turvakotipalveluihin rajataan vain lähisuhdeväkivallan uhreille, ei vastaa Istanbulin sopimusvelvoitteita. Täyttääkseen sopimusvelvoitteet valtion tulee järjestää turvakotipalvelut siten, että ne soveltuvat kaikille sopimuksen alaan kuuluvan väkivallan uhreille.

Jotta kaikkien sopimuksen tarkoittaman väkivallan uhrien oikeus turvakotipalveluihin taataan, Amnesty ehdottaa että lakiesityksen 2 § kirjataan Istanbulin sopimuksen velvoittamalla tavalla, eli käytetään sopimuksen mukaisia määritelmiä (naiseen kohdistuva väkivalta, perheväkivalta ja lähisuhdeväkivalta) ja korjataan termit vastaamaan sopimusta myös muihin lakiluonnoksen kohtiin. Mikäli lakiteksti ei sisällä

---

¹⁰ Istanbulin sopimuksen artikla 12, 3. Tämän luvun mukaisesti toteutettavissa toiminna otetaan huomioon ja käsitellään sellaisten henkilöiden erityistarpeet, jotka ovat erityisten seikkojen vuoksi haavoittuvia, ja näissä toiminna asetetaan etusijalle kaikkien uhrien ihmisoikeudet. (Valtioneuvoston asetus 53/2015 naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännönalaa kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta. Suomen säädöskokoelman n:o 770/2015)

¹¹ 135: This provision calls for shelters to be set up in sufficient numbers to provide appropriate temporary accommodation for all victims. Each type of violence requires a different kind of support and protection, and staff need to be trained to provide these. The term "sufficient numbers" is intended to ensure that the needs of all victims are met, both in terms of shelter places and specialized support.

Istanbulin sopimuksen määritelmiä, se ei myöskään edistä sopimuksen tavoitetta sopimuksen tarkoittamalla tavalla, vaan uusintaa ja tuottaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

Amnestyn näkemys on, että käsillä olevaa ehdotusta turvakotilaiksi on muutettava kauttaaltaan inklusiivisemmaksi. Mikäli tämä ei tämän lainsäädäntöuudistuksen puitteissa ole mahdollista, on voimassa olevan turvakotilain 6 §:n 2 momentti¹² on syytä pitää ennallaan.

Lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten palvelujen varmistaminen ei saa johtaa muiden naisryhmien syrjintään. Turvakotiverkosto, jotta se palvelisi kaikkia väkivaltaa kokeneita naisia ja lähisuhdeväkivallan uhreja Istanbulin sopimuksen edellyttämällä tavalla, vaatii merkittävää lisärahoitusta valtion budjetista, uusien turvakotien perustamista katvealueille, turvakotipaikkojen lukumäärän nostamista Euroopan neuvoston suosituksen tasolle, henkilöstön koulutusta vastaamaan eri uhriryhmien tarpeisiin. Lisäksi on tutkittava, onko joidenkin turvakotien erikoistuttava vastaamaan esimerkiksi ihmiskaupan uhrien tarpeita.

On välttämätöntä, että turvakotipalvelujen kehittämistyössä pohditaan ihmisoikeusperusteisia ratkaisuja. Jos turvakotipalvelut rajataan vain lähisuhdeväkivaltaa kokeneille, on vaarana, että kaikkein haavoittuvimmissa asemassa olevat jäävät tyystin palvelujen ulkopuolelle.

Kunnioitavasti

Niina Laajapuro

Ihmisoikeustyön johtaja

Amnesty International Suomen osasto

Pia Puu Oksanen

Asiantuntija, sukupuoleen ja seksuaalisuuteen perustuva syrjintä

Amnesty International Suomen osasto

pia.oksanen@amnesty.fi, +358 40 833 11 40

---

¹² 6 § 2 momentti: Turvakotipalvelua voidaan antaa myös lähisuhdeväkivaltaan rinnastuvien syiden vuoksi apua tarvitsevien henkilöiden auttamiseen, jos apu vastaa uhrin avuntarvetta eikä avun antaminen aiheuta haittaa tai vaaraa muille turvakodissa oleville.